

Broj: 03-02-1596/2024
Sarajevo, 12.12.2024. godine

**PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

- Predstavnički dom -
gosp. Dragan Mioković, predsjedavajući
- Dom naroda -
gosp. Tomislav Martinović, predsjedavajući

Poštovani,

U skladu sa članom IV.B.3.7.c) (III) Ustava Federacije BiH, a u vezi sa odredbama čl. 163, 164. i 165. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 69/07, 2/08, 26/20 i 13/24) i čl. 155, 156. i 157. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/03, 21/09, 24/20 i 60/24), **radi razmatranja i prihvatanja, dostavljam Vam NACRT ZAKONA O KONTROLI CIJENA**, koji je utvrdila Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 44. sjednici, održanoj 11.12.2024. godine.

Nacrt zakona se dostavlja na službenim jezicima i pismima Federacije Bosne i Hercegovine

S poštovanjem,



Prilog:

- Nacrt zakona na bosanskom jeziku (CD),
- Izjava o usklađenosti,
- Obrazac 2 i
- Obrazac IFP-NE

**Co: Federalno ministarstvo trgovine
gosp. Amir Hasičević, ministar**

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA

„E1“

NACRT

ZAKON O KONTROLI CIJENA

Sarajevo, decembar 2024. godine

ZAKON O KONTROLI CIJENA

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1. (Predmet Zakona)

Ovim zakonom uređuju se način i uslovi formiranja cijena proizvoda i usluga, kontrola i praćenje cijena od strane nadležnih organa na tržištu Federacije Bosne i Hercegovine (**u daljem tekstu: Federacija**), privremene mjere kontrole cijena u slučaju značajnih poremećaja na tržištu, utvrđuju prava i obaveze nadležnih organa Federacije, kantona, grada i općine u vršenju kontrole cijena, kao i druga pitanja značajna za oblast cijena.

II - NAČIN FORMIRANJA I ISTICANJA CIJENA

Član 2. (Način formiranja i isticanja cijena)

(1) Privredna društva, druga pravna i fizička lica (u daljem tekstu: privredni subjekti), formiraju cijene proizvoda i usluga slobodno prema uslovima tržišta, osim za proizvode i usluge za koje je posebnim propisom utvrđen drugačiji način formiranja cijena.

(2) Privredni subjekti ne smiju narušavati propise o konkurenciji i zabranjeni su sporazumi između privrednih subjekata, odnosno izričiti i prešutni dogovori, koji imaju za cilj spriječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na tržištu, a odnose se na:

- a) direktno ili indirektno utvrđivanje kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovačkih uslova,
- b) ograničavanje i kontrolu proizvodnje i tržišta,
- c) podjelu tržišta ili izvora snabdijevanja,
- d) primjenu različitih uslova za identične transakcije sa drugim privrednim subjektima
- e) uslovljavanje druge strane u sporazumu, da prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u vezi sa predmetom sporazuma.

(3) Privredni subjekti dužni su, u skladu sa posebnim propisima, na jasan, lako uočljiv i čitljiv način, istaknuti prodajnu cijenu na vidnom, a za potrošače dostupnom mjestu i pridržavati se istaknute cijene.

III - ORGANI NADLEŽNI ZA PRAĆENJE I KONTROLU CIJENA

Član 3. (Organi nadležni za praćenje i kontrolu cijena)

Kontrolu cijena iz člana 4. ovog zakona vrši Federalno ministarstvo trgovine (**u daljem tekstu: Ministarstvo**) i organi nadležni za oblast cijena kantona, grada i općine, svaki u okviru svoje nadležnosti.

IV - POSLOVI I ZADACI ORGANA U OBLASTI KONTROLE CIJENA

Član 4.

(Poslovi i zadaci organa nadležnih za praćenje i kontrolu cijena)

(1) Pod kontrolom cijena podrazumijevaju se aktivnosti na praćenju opšteg nivoa cijena, pojedinačnih cijena i njihovih relativnih odnosa, te poduzimanje mjera ekonomske politike radi sprječavanja i otklanjanja poremećaja na tržištu i kretanju cijena.

(2) Ministarstvo obavlja stručne i druge poslove u oblasti kontrole cijena koji se odnose na:

- a) praćenje i analiziranje kretanja cijena pojedinih proizvoda i usluga na domaćem i svjetskom tržištu i njihov uticaj na stabilnost tržišta i cijena, kao i životni standard stanovništva,
- b) predlaganje mjera ekonomske politike za održavanje stabilnosti tržišta i cijena,
- c) analiziranje djelovanja mjera ekonomske politike na nivo cijena i snabdjevenost tržišta,
- d) predlaganje privremenih mjera kontrole cijena u slučajevima poremećaja u proizvodnji i kretanju cijena pojedinih proizvoda i usluga.

(3) Organi kantona, grada i općine određeni za poslove cijena, prate i analiziraju kretanje cijena proizvoda i usluga iz člana 9. ovog zakona, predlažu privremene mjere kontrole cijena za proizvode i usluge iz svoje nadležnosti, djelovanje mjera ekonomske politike i privremenih mjera kontrole cijena.

V - ORGANI NADLEŽNI ZA PROPISIVANJE I PREDLAGANJE PRIVREMENIH MJERA KONTROLE CIJENA ZA PROIZVODE I USLUGE U NADLEŽNOSTI FEDERACIJE

Član 5.

(Propisivanje i predlaganje mjera privremene kontrole cijena)

(1) Vlada Federacije, na prijedlog Ministarstva, propisuje proizvode i usluge od interesa za Federaciju za koje se mogu propisati privremene mjere kontrole cijena iz člana 7. ovog zakona.

(2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, na prijedlog Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, a nakon prethodno pribavljenog mišljenja Ministarstva, Vlada Federacije propisuje privremene mjere kontrole cijena za veleprodajne cijene uglja za termoelektrane i veleprodajne cijene prirodnog gasa.

(3) Za proizvode iz stava (2) ovog člana ne propisuje se rok trajanja privremene mjere kontrole cijena.

VI - RAZLOZI ZA PROPISIVANJE PRIVREMENIH MJERA KONTROLE CIJENA

Član 6. (Razlozi za propisivanje privremenih mjera kontrole cijena)

Vlada Federacije, na prijedlog Ministarstva, propisuje privremene mjere kontrole cijena, u skladu sa ovim zakonom i posebnim zakonima, ukoliko nastanu ili mogu nastati značajniji poremećaji na tržištu iz člana 1. ovog zakona, i to u slučaju:

- a) proglašenja stanja prirodne i druge nesreće,
- b) nestašice dobara neophodnih za potrebe privrede i snabdijevanje stanovništva,
- c) ukoliko je prema objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku indeks potrošačkih cijena na malo veći od 5% (godišnja inflacija),
- d) radi utvrđivanja prodajnih cijena proizvoda iz robnih rezervi, koji se koriste za intervenciju na tržištu.

VII - PRIVREMENE MJERE KONTROLE CIJENA

Član 7. (Privremene mjere kontrole cijena)

(1) Kao privremene mjere kontrole cijena mogu se za pojedine proizvode i usluge propisati:

- a) određivanje najvišeg nivoa cijena,
- b) određivanje fiksne cijene, pri čemu privredni subjekti ne mogu vršiti promet po višoj ili nižoj cijeni,
- c) zadržavanje cijena na zatečenom, odnosno određenom nivou (zatečene cijene),
- d) vraćanje cijena na prethodni nivo,
- e) davanje saglasnosti na cijene, odnosno tarife,
- f) utvrđivanje marži u trgovini (kalkulativne cijene),
- g) obavještanje o promjeni cijena i marži za proizvode i usluge (evidencija cijena),
- h) obaveza redovnog ili povremenog slanja podataka o cijenama i maržama za određene vrste proizvoda i usluga.

(2) Mjere koje predlaže Ministarstvo mogu trajati dok traju poremećaji na tržištu koji se ne mogu otkloniti mjerama ekonomske politike, a najduže šest mjeseci.

(3) Izuzetno od stava (2) ovog člana, Vlada može obnoviti mjeru za još šest mjeseci u cilju ostvarenja efekata propisane mjere.

VIII - DONOŠENJE PODZAKONSKIH AKATA

Član 8. (Podzakonski akti)

(1) Organi u Federaciji, gradu i općini nadležni za poslove cijena, svaki u okviru svoje nadležnosti, određuju proizvode i usluge za koje su im privredni subjekti dužni dostavljati obavještenja o promjeni cijena i marži.

(2) Federalni ministar trgovine će podzakonskim propisom odrediti za koje proizvode i usluge bitne za životni standard stanovništva, privredni subjekti dostavljaju obavještenja o cijenama i maržama, radi praćenja, te podatke koja ta obavještenja sadrže, kao i rokove i način dostavljanja tih podataka.

IX - PRIVREMENE MJERE KONTROLE CIJENA U NADLEŽNOSTI KANTONA, GRADA I OPĆINE

Član 9.

(Proizvodi i usluge u nadležnosti kantona, grada i općine)

(1) Kao proizvodi i usluge od interesa za Federaciju, u smislu člana 5. ovog zakona, jesu svi proizvodi i usluge, osim proizvoda i usluga koji su stavljeni u nadležnost kantona, grada i općine, i to:

a) Kanton: proizvodi grafičke industrije, cijene lokalnih novina, prevoz putnika između dvije i više općina istog kantona, jezerski i riječni promet i usluge u oblasti obrazovanja i zdravstva.

b) Grad i općina: stambeno-komunalna djelatnost, uključujući i stambenu izgradnju i uređenje naselja i prostora, prevoz putnika i robe u gradskom i prigradskom prometu, pretovarne usluge i usluge javnih skladišta, tržnica na veliko i pijaca na malo.

(2) Privremene mjere kontrole cijena proizvoda i usluga iz stava (1) ovog člana propisuje nadležni organ kantona, grada i općine u rokovima koji mogu biti duži od roka iz člana 7. st. (2) i (3) ovog zakona.

X - SAVJET ZA CIJENE

Član 10.

(Osnivanje, članovi i poslovi Savjeta za cijene)

(1) Radi potpunije koordinacije i saradnje institucija koje u svojoj nadležnosti imaju praćenje i analiziranje cijena, kao savjetodavno tijelo Vlade Federacije, osniva se Savjet za cijene (u daljnjem tekstu: Savjet).

(2) Članovi Savjeta su predstavnici Federalnog ministarstva trgovine, Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Privredne komore Federacije BiH, Udruženja poslodavaca Federacije i reprezentativna udruženja za zaštitu potrošača.

(3) Na sastanke Savjeta mogu biti pozvani i drugi predstavnici ministarstava na čije se područje rada odnosi mjera kontrole cijena o kojoj se raspravlja na sastanku.

(4) Savjet iz stava (1) ovog člana prati kretanje cijena, odnose ponude i potražnje na tržištu Federacije, njihov uticaj na standard građana, daje preporuke za otklanjanje uzroka i posljedica poremećaja na tržištu i o svom radu sačinjava izvještaj, koji se putem Federalnog ministarstva trgovine dostavlja Vladi Federacije.

XI - NADZOR

Član 11. (Upravni i inspekcijski nadzor)

- (1) Nadzor nad primjenom odredbi ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.
- (2) Inspekcijski nadzor nad provođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrše federalni tržišno, turističko-ugostiteljski inspektori, kantonalni, gradski i općinski tržišni inspektori, svaki u okviru svoje nadležnosti, u skladu sa ovlaštenjima propisanim ovim zakonom i propisima kojim se uređuje inspekcijski nadzor.

Član 12.

- (1) Ako trgovac (pravno i fizičko lice) **u roku od tri mjeseca od izricanja novčane kazne** iz člana 13. ovog zakona ponovi isti prekršaj, nadležni tržišni inspektori iz člana 11. ovog zakona će trgovcu rješenjem **zabraniti** obavljanje trgovine do otklanjanja nepravilnosti utvrđenih nalazom inspektora.
- (2) Žalba protiv rješenja iz stava (1) ovog člana ne odlaže izvršenje rješenja.
- (3) Nakon što je rješenje o zabrani postalo izvršno, inspektor će utvrditi je li rješenje izvršeno, te ako nije izvršeno, bez odgađanja će pokrenuti postupak za njegovo izvršenje i donijeti zaključak o dozvoli izvršenja po službenoj dužnosti, te izvršiti pečačenje objekta u kojem je zabranjen rad.
- (4) Kada trgovac (pravno i fizičko lice) obavijesti inspektora da su otklonjeni nedostaci koji su bili razlog pečačenja, inspektor koji je rješenjem odredio zabranu rada odmah će izdati nalog, odnosno lično izvršiti skidanje pečata.

XII - KAZNE NE ODREDBE

Član 13.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 6.000,00 KM do 30.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice u slučaju kada se ne pridržava propisanih privremenih mjera neposredne kontrole cijena (član 7.).
- (2) Za radnju iz stava (1) ovog člana kaznit će se za prekršaj odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 3.000,00 KM.
- (3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 2.000,00 KM.

(4) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana pored novčane kazne pravnom i fizičkom licu izreći će se i mjera oduzimanja imovinske koristi pribavljene izvršenjem prekršaja.

Član 14.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 do 30.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice:

- a) ako se ne pridržava istaknute cijene na proizvodu, odnosno usluzi (član 2. stav (3)),
- b) ako u određenom roku ne dostavi obavještenje o promjeni cijena i marži i ako obavještenje ne sadrži propisane podatke (član 8. stav (2)).

(2) Za radnje iz stava (1) ovog člana bit će kažnjeno i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 2.000,00 KM.

(3) Za radnje iz stava (1) ovog člana bit će kažnjen trgovac fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 1.500,00 KM.

XIII - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 15.

(Prestanak važenja zakona)

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o kontroli cijena („Službene novine Federacije BiH“, br. 2/95, 70/08 i 39/24).

Član 16.

(Stupanje na snagu Zakona)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

OBRAZLOŽENJE NACRTA ZAKONA O KONTROLI CIJENA

I - PRAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o kontroli cijena sadržan je u članu III.1. tačka b), koji je izmijenjen amandmanima VIII, LXXXIX i CVI na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine i člana IV.A.20.(1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojima je u isključivoj nadležnosti Federacije BiH, između ostalog, **utvrđivanje ekonomske politike**, uključujući planiranje i obnovu, te politika korištenja zemljišta na federalnom nivou, a Parlament Federacije Bosne i Hercegovine, uz ostale nadležnosti predviđene Ustavom, nadležan je za donošenje zakona u vršenju funkcija federalne vlasti.

II - RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Federalno ministarstvo trgovine u skladu sa Zakonom o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave („Službene novine Federacije BiH“, br. 58/02, 19/03, 38/05, 2/06, 8/06, 61/06 i 48/11), vrši upravne, stručne i druge poslove iz nadležnosti Federacije BiH koji se odnose na trgovinu, funkcionisanje jedinstvenog tržišta, uticaj privrednog sistema i ekonomske politike na tržište roba i usluga, odnose ponude i potražnje, cijene roba i usluga, zaštitu potrošača i druge poslove utvrđene zakonom. Važećim Zakonom o kontroli cijena („Službene novine Federacije BiH“, br. 2/95, 70/08 i 39/24), propisano je da privredna društva, druga pravna i fizička lica slobodno formiraju cijene proizvoda i usluga prema uslovima tržišta, osim za proizvode za koje je posebnim propisom utvrđen drugačiji način formiranja cijena.

Imajući u vidu potrebu za potpunijim i preciznijim uređenjem predmetne oblasti nije se pristupilo izmjenama i dopunama Zakona, budući da bi te izmjene i dopune obuhvatale više od polovine članova osnovnog teksta, što bi bilo suprotno Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 71/14).

Tokom primjene važećeg Zakona o kontroli cijena uočeno je da pojedine odredbe Zakona nisu dovoljno jasno definisane i ocijenjeno je da ih treba preciznije urediti radi lakše primjene.

Novine koje donosi Nacrt zakona o kontroli cijena su:

- preciznije se uređuje ovlaštenje Federalnog ministarstva trgovine i Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije vezano za izradu prijedloga privremene mjere kontrole cijena,
- preciznije se definiše šta se smatra značajnim poremećajem na tržištu,
- preciznije se definišu privremene mjere kontrole cijena za pojedine proizvode i usluge,
- definiše se temporalnost trajanja propisanih mjera koje Vladi Federacije Bosne i Hercegovine predlaže Federalno ministarstvo trgovine i koje najduže traju šest

- mjeseci, kao i mogućnost da se iste u cilju ostvarivanja efekata izuzetno mogu produžiti za još šest mjeseci,
- preciziraju se proizvodi i usluge, za koje u skladu sa ovim zakonom, kantoni, gradovi i općine mogu propisivati privremene mjere kontrole cijena,
 - preciznije se definiše sastav Savjeta, predmet rada, kao i obaveza Savjeta da daje preporuke za otklanjanje uzroka i posljedica poremećaja na tržištu i o svom radu sačinjava izvještaj, koji se putem Federalnog ministarstva trgovine dostavlja Vladi Federacije BiH,
 - propisuje se da upravni nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo, a inspekcijski nadzor nad primjenom zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrše federalni tržišno, turističko-ugostiteljski inspektori i kantonalni, gradski i općinski tržišni inspektori, svaki u okviru svoje nadležnosti, u skladu sa ovlaštenjima propisanim ovim zakonom i propisima koji uređuju inspekcijski nadzor,
 - u ovom Nacrtu zakona sadržane su materijalno-pravne odredbe koje se odnose na konkretna ovlaštenja tržišnog inspektora u postupku inspekcijskog nadzora nad primjenom ovog zakona, period trajanja upravnih mjera, te ostala ovlaštenja tržišnog inspektora.

Sve nabrojane izmjene zahtijevale su da se predloži novi zakon koji uređuje oblast kontrole cijena.

III - OBRAZLOŽENJA PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Članom 1. ovog zakona uređuje se predmet zakona.

Članom 2. definiše se da privredna društva, druga pravna i fizička lica (u daljem tekstu: privredni subjekti), formiraju cijene proizvoda i usluga slobodno prema uslovima tržišta, osim za proizvode i usluge za koje je posebnim propisom utvrđen drugačiji način formiranja cijena. Navedenim članom propisano je da privredni subjekti ne smiju narušavati propise o konkurenciji i zabranjeni su sporazumi između privrednih subjekata, odnosno izričiti i prešutni dogovori, koji imaju za cilj sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na tržištu, a odnose se na: direktno ili indirektno utvrđivanje kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovačkih uslova, ograničavanje i kontrolu proizvodnje i tržišta, podjelu tržišta ili izvora snabdijevanja, primjenu različitih uslova za identične transakcije sa drugim privrednim subjektima i uslovljavanje druge strane u sporazumu, da prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u vezi sa predmetom sporazuma.

Ističemo da je u skladu sa članom 25. stav (2) Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09), Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine dana 20.11.2024. godine na svojoj 17. sjednici donijelo mišljenje pod brojem: 07-26-7-10-3/24 na Prednacrt Zakona o kontroli cijena i tekst ovog zakona je u cijelosti usaglašen sa navedenim mišljenjem.

Članom 3. i 4. ovog zakona su precizirane aktivnosti, odnosno stručni i drugi poslovi koji se odnose na praćenje opšteg nivoa cijena, praćenje pojedinačnih cijena i relativnih odnosa cijena, kao i poduzimanje mjera ekonomske politike radi sprječavanja i otklanjanja poremećaja na tržištu.

Članom 5. zakona precizirano je da Vlada Federacije BiH, na prijedlog Federalnog ministarstva trgovine, propisuje koji su proizvodi i usluge od interesa za Federaciju.

Izuzetno od člana 5. stav (2) ovog zakona, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine propisuje privremene mjere kontrole cijena za veleprodajne cijene uglja za termoelektrane i veleprodajne cijene prirodnog gasa, na prijedlog Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, a uz prethodno pribavljeno mišljenje Federalnog ministarstva trgovine. S obzirom na činjenicu da je tržište energenata nestabilno, odnosno podložno stalnim fluktuacijama, nemoguće je definisati rokove propisivanja privremenih mjera kontrole cijena i u ovom zakonu je propisano da se za navedene energente ne propisuje rok trajanja privremenih mjera kontrole cijena.

Članom 6. utvrđuje se da se privremene mjere kontrole cijena propisuju u slučaju:

- proglašenja stanja prirodne i druge nesreće, a u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća kojim je propisano šta se smatra prirodnom i drugom nesrećom,
- nestašice dobara neophodnih za potrebe privrede i snabdijevanje stanovništva,
- ukoliko je prema objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku indeks potrošačkih cijena na malo veći od 5% (godišnja inflacija) i
- radi utvrđivanja prodajnih cijena proizvoda iz robnih rezervi, koji se koriste za intervenciju na tržištu.

Ističemo da Ustav Federacije Bosne i Hercegovine priznaje slobodno tržište kao osnovno načelo ekonomskog sistema i ono podrazumijeva da su ekonomske aktivnosti, poput proizvodnje, distribucije i razmijene dobara i usluga, prepuštene tržišnim mehanizmima i konkurenciji, uz minimalno uplitanje države. Ovo pravo je povezano s pravom na privatno vlasništvo, slobodu poduzetništva i zaštitu tržišnog takmičenja. Međutim, Ustav Federacije Bosne i Hercegovine također omogućava da se interveniše na tržištu kako bi se osigurao javni interes, spriječile zloupotrebe tržišnog položaja i zaštitili potrošači, što znači da slobodno tržište nije apsolutno, već može biti regulisano u određenim situacijama radi očuvanja ekonomskog i socijalnog balansa.

Jedna od novina u ovom zakonu je da se privremene mjere kontrole cijena propisuju ukoliko je prema objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku indeks potrošačkih cijena na malo veći od 5% (godišnja inflacija). U proteklom periodu inflacija u BiH bila je uvoznog karaktera, a doprinos pojedinih odjeljaka ukupnoj inflaciji znatno se razlikovao. Vrhunac inflacije u većini zemalja dostignut je pred kraj 2022. godine, a u tekućoj godini vidljivi su pokazatelji njenog stišavanja. Obzirom da Ministarstvo u skladu sa ovim zakonom prati i analizira kretanja cijena pojedinih proizvoda i usluga na domaćem i svjetskom tržištu, a posebno njihov uticaj na životni standard stanovništva, ocijenjeno je da je indikator rasta potrošačkih cijena koji je viši od 5%, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, jedan od razloga za propisivanje privremenih mjera kontrole cijena u cilju zaštite životnog standarda stanovništva. Naime, cijene hrane i bezalkoholnih pića, te režijski troškovi na području Federacije BiH imaju najznačajniji doprinos u ukupnom rastu potrošačkih cijena. Dakle, rast cijena hrane i režijskih troškova ukazuje da inflacija više pogađa skupine stanovništva sa nižim prihodima budući da im glavni dio dohotka odlazi upravo na potrošnju ovih proizvoda. Prema projekcijama Centralne banke BiH u idućoj godini (2025.) očekuje se inflacija u visini od 2,0% gdje će opet u strukturi rasta najveći doprinos imati cijene hrane i prevoza.

U Dokumentu okvirnog budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za period 2024.-2026. godina navedeni su srednjoročni izgledi za kretanje inflacije zemalja Zapadnog Balkana.

Tabela: Inflacija potrošačkih cijena (%); zemlje Zapadnog Balkana

Država	2022e	2023f	2024f	2025f
Albanija	6,7	4	3,5	3
Bosna i Hercegovina	14	5	2,1	1,9
Kosovo	11,6	6	3,3	2,5
Sjeverna Makedonija	14,2	9,1	3	2
Crna Gora	13	7,9	4	2,8
Srbija	11,9	8,2	4	3,5
ZB6	11,8	7	3,4	2,9

Izvor: World Bank Group, Western Balkans, No. 23, Spring 2023

Članom 7. utvrđeno je koje se privremene mjere kontrole cijena mogu propisati i njihovo trajanje. Naime, mjere koje predlaže Ministarstvo mogu trajati dok traju poremećaji na tržištu koji se ne mogu otkloniti mjerama ekonomske politike, a najduže šest mjeseci. U izuzetnim slučajevima, Vlada može obnoviti mjeru za još šest mjeseci u cilju ostvarenja efekata propisane mjere.

Članom 8. dato je ovlaštenje federalnom ministru trgovine da podzakonskim propisom odredi za koje proizvode i usluge bitne za životni standard stanovništva privredni subjekti dostavljaju obavještenja o cijenama i maržama.

Članom 9. je definisano koji su proizvodi i usluge u nadležnosti kantona, grada i općine.

Naime, važećim Zakonom o kontroli cijena vladama kantona data je mogućnost da mogu propisati mjere neposredne kontrole cijena za sve vrste brašna, sve vrste hljeba, peciva i drugih pekarskih proizvoda od brašna žitarica, tjestenine, pasterizirano, homogenizirano i sterilno mlijeko, sve vrste svježeg mesa i ribe.

S tim u vezi, ocijenjeno je da propisivanje mjera za ove proizvode treba biti u nadležnosti Federacije BiH, jer se time omogućava jednako provođenje propisane mjere i postupanje inspekcijskih organa.

U pogledu rokova važenja mjera u nadležnosti kantona, grada i općine isti mogu biti duži od rokova iz člana 7. stav (2) ovog zakona.

Članom 10. preciznije je definisan rad Savjeta za cijene, te obaveza članova Savjeta da sačinjavaju izvještaj o svom radu, koji se putem Federalnog ministarstva trgovine dostavlja Vladi Federacije BiH.

Članom 11. propisuje se da upravni nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo, a inspekcijski nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrše federalni tržišno, turističko-ugostiteljski inspektori i kantonalni, gradski i općinski tržišni inspektori, svaki u okviru svoje nadležnosti, u skladu sa ovlaštenjima propisanim ovim zakonom i propisima kojim se uređuje inspekcijski nadzor.

Članom 12. propisana je novina u odnosu na važeći Zakon o kontroli cijena, odnosno mogućnost izricanja upravne mjere u slučaju da trgovac (pravno i fizičko lice) u roku od tri mjeseca od izricanja novčane kazne iz člana 13. ovog zakona ponovi isti prekršaj, nadležni tržišni inspektori će trgovcu rješenjem zabraniti obavljanje trgovine do otklanjanja nepravilnosti utvrđenih nalazom inspektora. Žalba protiv ovog rješenja ne odlaže izvršenje rješenja, a nakon što je rješenje o zabrani postalo izvršno, inspektor će utvrditi je li rješenje izvršeno te, ako nije izvršeno, bez odgađanja će pokrenuti postupak za njegovo izvršenje i donijeti zaključak o dozvoli izvršenja po službenoj dužnosti, te izvršiti pečačenje objekta u kojem je zabranjen rad.

Čl. 13. i 14. propisane su novčane kazne za pravna i fizička lica za nepoštivanje obaveza iz ovog zakona i iste su usaglašene sa Zakonom o prekršajima („Službene novine Federacije BiH“, broj 63/14), i sa odlukama Ustavnog suda BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 41/22 i 68/22).

Članom 15. propisano je da stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o kontroli cijena („Službene novine Federacije BiH“, br. 2/95, 70/08 i 39/24).

Članom 16. propisano je ovaj zakon stupa na snagu osam dana od objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

Također, ističemo da je u skladu sa članom 21. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 35/05), pored mišljenja Federalnog ministarstva pravde, Federalnog ministarstva finansija i Ureda za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima EU, ovo ministarstvo pribavilo i mišljenja drugih organa uprave zbog uređivanje odgovarajućih pitanja iz njihove nadležnosti, a predmet su ovog propisa. U tom smislu zatražena su mišljenja Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, Federalne uprave za inspeksijske poslove Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i Konkurencijskog vijeća BiH.

IV - USKLAĐIVANJE S PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

Prilikom izrade ovog zakona Federalno ministarstvo trgovine je imalo u vidu Uredbu o Uredu Vlade Federacije BiH za zakonodavstvo i usklađenost s propisima Evropske unije („Službene novine Federacije BiH“, br. 26/20 i 76/20) i Uredbu o postupku usklađivanja zakonodavstva Federacije BiH s pravnom stečevinom Evropske unije („Službene novine Federacije BiH“, broj: 98/16), i u tom smislu je izvršilo analizu evropske pravne stečevine.

Nakon detaljne i sveobuhvatne analize, zaključeno je da ne postoje primarni niti sekundarni izvori evropskog prava koji regulišu predmetnu materiju i imajući u vidu naprijed navedeno, obrađivač zakona je dostavio Izjavu o usklađenosti, budući da se ista dostavlja iako se propisom ne vrši preuzimanje odredbi propisa EU.

Ističemo da je ovaj propis usklađen s osnovnim principima iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske zajednice i njenih država članica („Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori“, broj: 10/8).

V - FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog Zakona nije potrebno osigurati posebna finansijska sredstva u Budžetu Federacije Bosne i Hercegovine.